

2018-jaarrapportage EU cofinanciering en overige projecten anders dan PPS-en

Algemene gegevens

TKI-Nummer	AF-EU-18015
Titel	Freebirds
Projectleider WR (e-mail adres)	thea.vanniekerk@wur.nl
Adres project website	
startdatum	1-3-2018
einddatum	28-2-2021

Korte beschrijving / doelstelling van het project (deze informatie kan worden gepubliceerd op de website van TKI's/Topsectoren)

Het project beoogt inzicht te geven in de relatie tussen het gebruik van de buitenuitloop en de gezondheid en het welzijn van kippen (vlees- en leg) enerzijds en de mineralenbelasting van de uitloop anderzijds.

Daarbij beoogt het project slimme tools en management strategieën te ontwikkelen voor verbetering van het uitloop systeem voor biologische productie. Het project richt zich op de thema's gedrag en welzijnsaspecten, parasieten, darmgezondheid en mineralenbelasting van de bodem en duurzaamheid van verschillende rassen. Het Nederlandse deel richt zich vooral op het onderdeel gedrag en gezondheid. In een proefstal in België wordt met behulp van individuele tracing inzicht verkregen in het gedrag van individuele dieren in relatie tot uitloopgebruik. Hierdoor kan een directe link gelegd worden tussen uitloopgebruik en gezondheid en parasietenbelasting. Vervolgens wordt op praktijkbedrijven in Nederland onderzoek gedaan om verkregen inzichten te valideren.

Het project zal leiden tot een beter inzicht in het uitloopgebruik door kippen, het effect ervan op de dieren en mogelijkheden om via management hierin bij te sturen. Dit zal pluimveehouders helpen bij de ontwikkeling van succesvollere houderijpraktijken en bijdragen aan een duurzamere biologische pluimveeproductie.

Planning en voortgang Loopt het project volgens planning? Indien er wijzigingen zijn t.o.v. de plannen of indien er knelpunten zijn, geef hierop dan een toelichting

In 2018 is een protocol ontwikkeld voor het bemonsteren van bedrijven in relatie tot wormbesmettingen en is tevens een vragenlijst opgesteld om de bedrijfsspecifieke informatie te verzamelen. Met dit protocol zullen gegevens verzameld worden op 20 commerciële bedrijven in Nederland. Door onderzoeksteams in Zweden en Italië zullen in elk land ook 10 bedrijven volgens dezelfde methodiek onderzocht worden. Daarnaast is een onderzoekslocatie in België bij het onderzoek betrokken, waar in detail het gedrag van de dieren in de uitloop bestudeerd kan worden.

In 2018 zijn biologische legbedrijven in Nederland benaderd met de vraag of ze mee willen doen in het onderzoek. De bedrijven die bemonsterd zullen worden, moeten allen uitlopen hebben die reeds langere tijd in gebruik zijn en in meer of mindere mate begroeid en gebruikt worden door de kippen. Tevens dienen de kippen minimaal 45 weken oud te zijn. Grondmonsters zullen verzameld worden op verschillende afstanden van de stal (5, 10 en 50 meter van de uitloopopeningen vandaan). Behalve een beschrijving van de begroeiing en het gebruik van de uitloop, zal ook het management van het bedrijf geregistreerd worden, waaronder het gebruik van ontwormingsmiddelen. De grondmonsters worden onderzocht op de aanwezigheid van wormeieren volgens de methode die door Heckendorn et al. (2009) beschreven is in daarvoor gespecialiseerde laboratoria in de verschillende landen. De resultaten zullen geanalyseerd worden om relaties aan te tonen tussen de prevalentie van wormeieren in de grond en de kenmerken van de specifieke locatie, het management van de uitloop en het gezondheidsmanagement op het bedrijf. Zowel in de stal als buiten in de uitloop op tenminste 20 m van de uitloopopeningen zullen mestkeutels verzameld worden en in het laboratorium onderzocht worden op wormeieren. De keuze van deze twee locaties zijn hopelijk representatief voor mest van dieren die veel buiten komen en dieren die vooral binnen blijven. Buijs (2017) toonde aan dat dieren die binnen

gevangen werden doorgaans meer tijd binnen bleken door te brengen dan dieren die buiten gevangen werden. De verschillen tussen wormbesmettingen tussen 'binnenkippen' en 'buitenkippen' zullen onderzocht worden. Hoewel in Nederland aanvankelijk de bedoeling was om in 2018 reeds alle monsternames af te ronden, bleek dit niet haalbaar, omdat er onvoldoende bedrijven waren die aan alle criteria voldeden. In totaal zijn in 2018 15 bedrijven bemonsterd. Begin 2019 zullen de resterende 5 bedrijven bemonsterd worden. De bemonstering in Italië en Zweden staat gepland voor 2019.

Highlights en resultaten in 2018/tot nu toe (deze informatie kan worden gepubliceerd op de website van TKI's/Topsectoren)

In 2018 is een protocol ontwikkeld voor het bemonsteren van uitlopen van biologische legbedrijven om de wormbesmetting in kaart te brengen. Tevens zijn 15 van de beoogde 20 bedrijven bezocht en bemonsterd.

Aantal opgeleverde producten in 2018/tot nu toe (geef in een bijlage de titels en/of omschrijving van de producten of een link naar de producten op openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/ workshops/ invited lectures
		1	

Bijlage: Titels van de producten of een link naar de producten op een openbare website

Niekerk, T. van, M. Bestman, B. Rodenburg, E. de Haas en F. Tuytens, 2018. Wormbelasting van de uitloop. Pluimveehouderij 8 november 2018, pag. 22-23.